

Podia 2024

Jaarcijfers schouwburgen
en concertgebouwen in
Nederland

v
sc
d

van en
voor
podia

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 VSCD leden: hoeveel, hoe groot, hoe verspreid	7
2 Aanbod en publiek	13
3 Organisatie: de mensen en de gebouwen	21
4 Exploitatie: baten, lasten en vermogen	25
5 Blik op 2025 en verder	35
Verantwoording	38
Bronnen & Colofon	39

Samenvatting

Podiumbezoek is in toenemende mate populair. Dat blijkt uit de cijfers in Podia 2024. De stijging van het bezoek met 9% toont de waardering van het Nederlandse publiek voor deze vorm van vrijetijdsbesteding. Ook toont het, zo kort na herstel van corona, de veerkracht van de VSCD-leden, de podia waarop verschillende genres tot bloei komen.

Naast kracht is er ook kwetsbaarheid. Meer publiek zorgde voor meer eigen inkomsten, maar ook meer kosten, door meer activiteiten en stijgende prijzen en lonen. Gemeentesubsidie, goed voor 42% van de inkomsten, steeg mee, maar onvoldoende om de hoge inflatie in 2022 alsnog te compenseren.

Meer vraag voor meer aanbod

15 miljoen bezoeken
63 duizend activiteiten

8% meer voorstellingen en concerten
9% meer bezoeken

In 2024 ontvingen de VSCD-podia 15 miljoen bezoeken aan een van de 63 duizend activiteiten die zij aanboden. Dit aanbod bevatte zowel uitvoeringen van professionele podiumkunsten, als congressen en maatschappelijke evenementen. Driekwart van het publiek (11 miljoen) bezocht het eigen programma-aanbod van 32 duizend voorstellingen en concerten. Dit publiek groeide met 9%. Deze groei is een hoopvol teken voor de podia, zo kort na herstel van corona. Het toont toegenomen interesse in theater, dans en muziek. Het bezoek steeg zelfs iets meer dan het aantal voorstellingen en concerten dat met 8% toenam. Er was in 2024 duidelijk vraag naar wat de podia te bieden hadden.

Vollere zalen

5% groei bezettingsgraad

De zalen zaten ook voller. De bezettingsgraad ging van 65% naar 68%. Het meeste aanbod kwam van de commerciële, vrije producenten. Van alle uitvoeringen was een op de zes (16%) door het Rijk gesubsidieerd. Zoals ieder jaar waren populaire muziek en cabaret het meest bezocht, gevolgd door klassieke muziek, musical en toneel.

Groeiend marktaandeel

12% groter marktaandeel VSCD-podia

Met hun programma-aanbod hadden de VSCD-podia 51% van de markt voor professionele podiumkunsten in handen, waartoe ook poppodia en stadionconcerten behoren. Die markt zat in de lift en de VSCD-podia groeiden daar binnen het hardst. Waar de podiumkunsten corona achter zich hadden gelaten waren musea en bioscopen nog aan het herstellen.

Harder werken

3% meer mensen (fte's)
4% meer activiteiten

Er werd hard gewerkt achter de coulissen. Het personeel (gemeten in fte's) groeide met 3% in omvang, terwijl de activiteiten met 4% toenamen. Er werd daarbij een minder groot beroep gedaan op flexibele krachten. Het ziekteverzuim steeg, waar die landelijk daalde.

Baten groeiden harder dan kosten

10% meer baten
8% meer kosten

De podia zagen hun totale baten groeien met 10%. De eigen inkomsten groeiden harder (12%) dan de subsidies (7%). Er werden meer kaarten verkocht voor een hogere prijs en ook de horeca omzet steeg aanzienlijk. De kosten stegen met 8%. Inkoopkosten stegen door toegenomen activiteit en stijgende inkoopprijzen. De grootste kostenpost, het personeel, steeg met 10%, vooral door hogere lonen. Waar de huisvestingslasten in 2023 sterk groeiden, bleven die in 2024 vrijwel gelijk.

Winst en verlies

3,6% winst bij 51% van de podia
4,0% verlies bij 40% van de podia

De activiteiten werden rendabeler. Meer dan de helft van de podia sloot dit jaar af met een positief exploitatiesaldo van 3,6% gemiddeld. Twee vijfde had een tekort van gemiddeld 4%, 30% van de podia had een lage solvabiliteit (25% of minder). Ook kampte de helft van de podia met een lage liquiditeit.

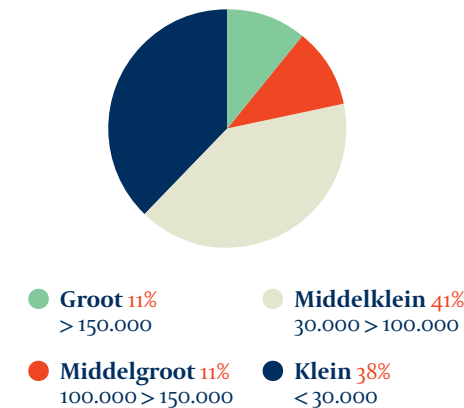
Inflatie deels ingehaald

€9,7 miljoen indexatietekort

Subsidie kregen de podia vooral van de eigen gemeente. De compensatie die de gemeente boden voor loon- en prijsontwikkeling bedroeg gemiddeld 5,3%. Dit hield de subsidies in 2024 voldoende op peil. In 2022 verloren de subsidies veel van hun waarde door de ongekend hoge inflatie. Het daarvoor ontstane structurele tekort aan indexatie bedroeg eind 2024 in totaal nog € 9,7 miljoen. Met 3,2% extra indexatie had het tekort in 2024 kunnen worden ingelopen.

1 VSCD leden: hoeveel, hoe groot, hoe verspreid

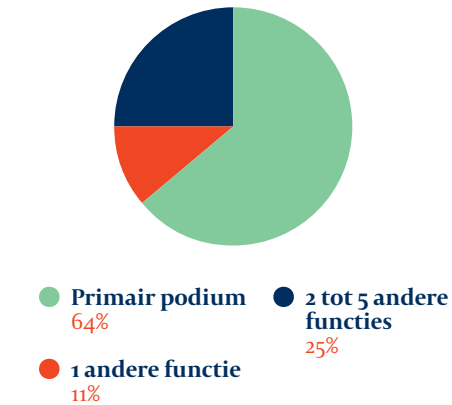
Podia naar grootte
gemeten in bezoeken per jaar

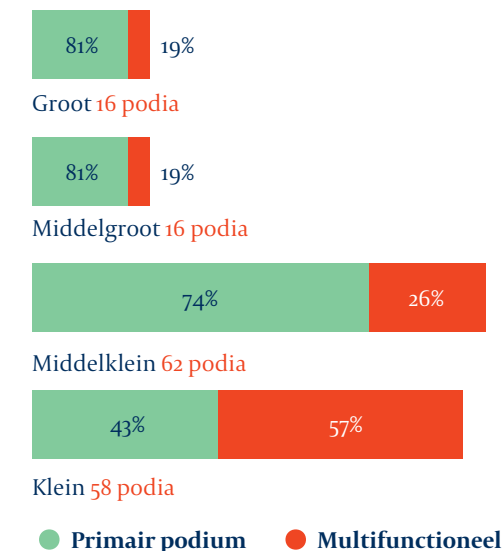
Andere functies podia

Primair podium of multifunctioneel

Primair podium of multifunctioneel
verdeeld naar podiumgrootte

In 2024 bevonden de 155¹ leden van de VSCD zich verspreid over heel het land. Onderling verschillen ze in omvang en type, wat ook varieert per landsdeel. In 115 gemeenten was ten minste één van de bij de VSCD aangesloten podia te vinden. De meeste van die gemeenten hebben één schouwburg, concertzaal of cultureel centrum met een theater. In 18 gemeenten zijn meerdere bij de VSCD aangesloten podia te vinden.

Groot en klein

De grootte van een podium kan op verschillende manieren bepaald worden. In deze publicatie telt de omvang van het publiek, of wel het aantal bezoeken in een jaar. Vier van de tien podia (38%) is klein, met minder dan 30.000 bezoeken per jaar. Nog eens vier van de tien podia (41%) is middelklein, met een bezoek tussen de 30.000 en 100.000. Van de resterende twee op de tien podia is er één middelgroot (11%), met 100.000 tot 150.000 bezoeken, en één groot (11%) met meer dan 150.000 bezoeken per jaar.

Podium of meer dan dat

Podia bieden podiumkunsten aan: uitvoeringen van professionele podiumkunsteners. Meer dan een derde van de podia (36%) bestaat uit zogeheten multifunctionele organisaties. Zij combineren het podium met een of meer andere functies, zoals filmhuis of congrescentrum. Multifunctionele organisaties beschikken vaak over een klein (57%) of middelklein podium (26%).

Van alle andere functies komt die van congrescentrum het meest voor (32), gevolgd door bioscoop of filmhuis (30), centrum voor de kunsten (25), zelfstandige horeca (14), producent van podiumkunsten (13) en museum of tentoonstellingsruimte (11). Er zijn zelfs 20 podia die (nog) een andere functie hebben dan de hier genoemden, zoals bibliotheek, poppodium of zelfs een hotel.

¹ In 2024 heeft de VSCD 160 leden. Daarvan zijn niet alle gegevens opgenomen in deze publicatie. Zie verantwoording op pagina 37.

Goed verspreid over het land

De podia zijn gelijk verdeeld over het land, vergeleken met de spreiding van de bevolking. De omvang van de podia sluit aan bij de omvang van de bevolking per landsdeel².

De podia in het dunbevolkte noorden en oosten zijn relatief klein, die in het dichtbevolkte westen en zuiden relatief groot. De omvang van de podia valt goed samen met het aantal inwoners.

Podia met meerdere functies komen relatief veel voor in het noorden (53%). In het zuiden komen de podia met maar één functie het meest voor (77%), gevolgd door het oosten (70%) en het westen (60%). De omvang van de gemeente speelt ook een rol. In middelgrote steden (tussen 100.000 en 250.000 inwoners) hebben twee op de drie podia (69%) slechts één functie: programmeren van podiumkunsten. In andere steden is het eerder twee op de vijf.

In 115 gemeenten zijn podia te vinden die in 2024 lid zijn van de VSCD. De meeste van deze gemeenten zijn middelklein (50.000 tot 100.000 inwoners), gevolgd door de kleine gemeenten (minder dan 50.000 inwoners). Er zijn veel kleine gemeenten waar geen VSCD podium te vinden is. In veel gevallen is er helemaal geen podium. Naar schatting zijn er 84 voornamelijk kleine podia niet aangesloten bij de VSCD, verdeeld over 227 gemeenten.

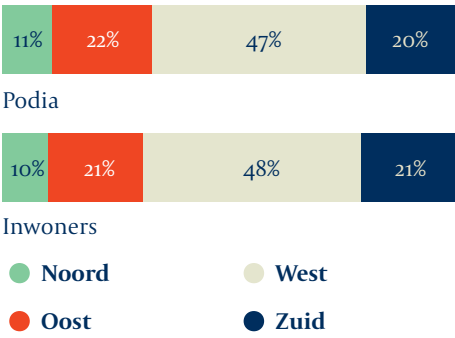
Gemeenten met of zonder podium of podia, naar grootte

Grootte van de gemeente	Een of meer podia	Geen podium
> 250.000 inwoners	4	-
100.000 > 250.000 inwoners	28	-
50.000 > 100.000 inwoners	48	15
< 50.000 inwoners	35	212
Totaal	115	227

² Indeling landsdelen CBS: Noord (Drenthe, Friesland, Groningen), Oost (Flevoland, Gelderland, Overijssel), West (Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Zeeland), Zuid (Noord-Brabant, Limburg).

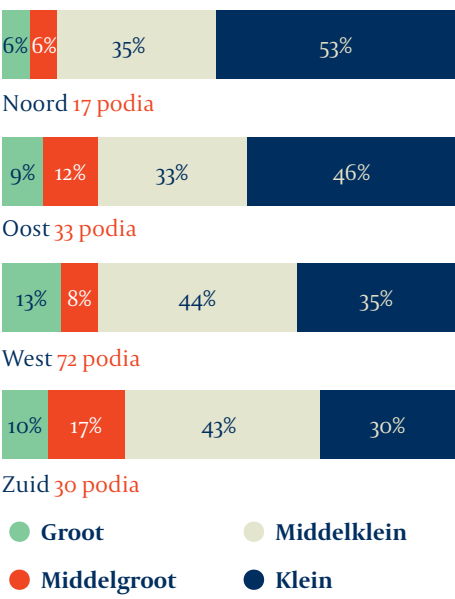
Spreiding podia en inwoneraantal

onderverdeeld in de vier landsdelen

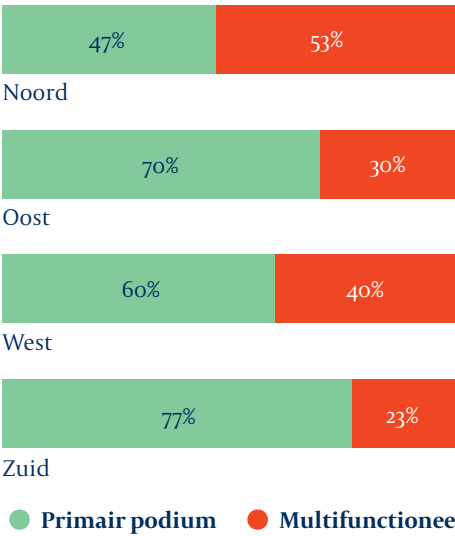
Podia per landsdeel

verdeeld naar podiumgrootte

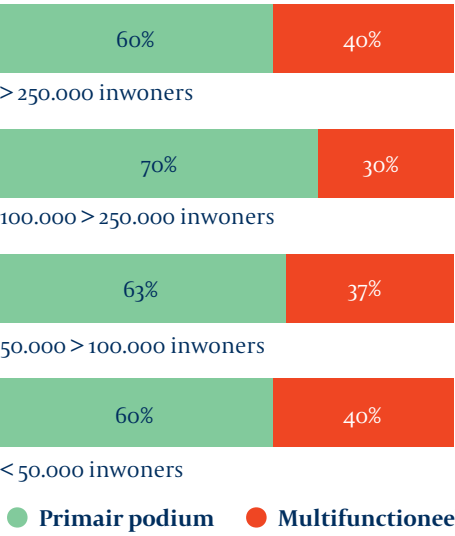
Primair podium of multifunctioneel

verdeeld per landsdeel

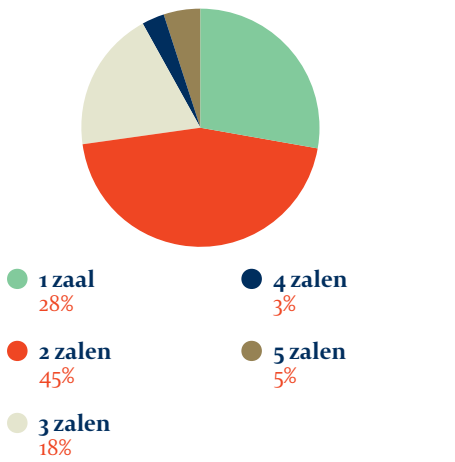

Primair podium of multifunctioneel

verdeeld naar grootte gemeente

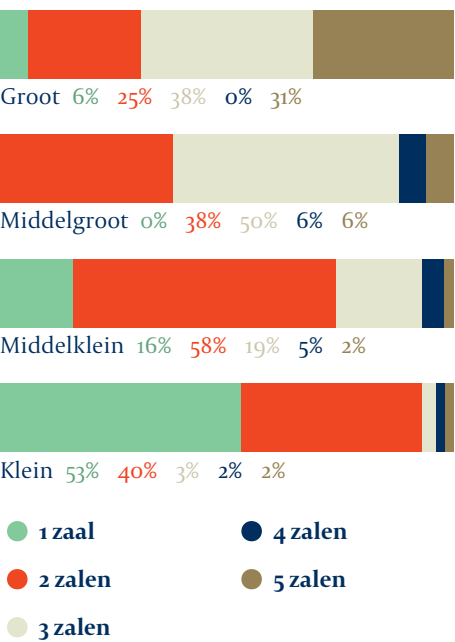

Aantal zalen per podium

Aantal zalen per podium

verdeeld naar podiumgrootte

Van de gemeenten die over een of meerdere podia beschikken zijn gemeenten met één podium het talrijkst (84%) en dat is in ruim twee van de drie gevallen primair een podium (69%). In gemeenten met meer dan één podium komen podia met of zonder andere functies even vaak voor.

Gemeenten met één of meer podia, primair of multifunctioneel

	Gemeenten	Aantal podia	Primair podium	Multi-functioneel
Één of meer podia	115	153	96	56
Één podium	97	97	67	30
Twee of meer podia	18	56	29	26
Geen podium	227			

Gebouwen, zalen en zitplaatsen

Podia zijn huizen voor de podiumkunsten. De podia waren in 2024 gehuisvest in 196 gebouwen, waarin zich 324 zalen bevonden met in totaal 134 duizend zitplaatsen. Bijna driekwart van de podia (72%) heeft twee of meer zalen. Kleine podia hebben in de meeste gevallen één zaal (53%), middelkleine podia hebben meestal twee zalen (58%) en middelgrote meestal drie zalen (50%) en grote podia drie of vijf zalen (respectievelijk 38% en 31%).

Podia met één zaal zijn gemiddeld klein van omvang (380 stoelen). Naarmate het aantal zalen toeneemt, neemt ook de omvang van de grootste zaal toe, tot 1.000 stoelen. De kleinste zaal heeft doorgaans een omvang van tussen de 150 en 230 stoelen.

Omvang van zalen bij podia

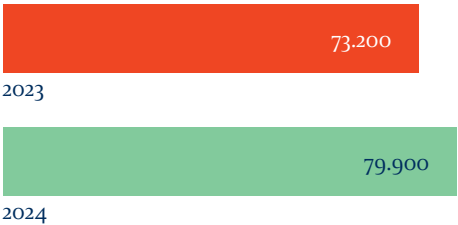
	Zitplaatsen per zaal				
Zalen per podium	Zaal 1	Zaal 2	Zaal 3	Zaal 4	Zaal 5
1 Zaal	380				
2 Zalen	620	230			
3 Zalen	850	390	200		
4 Zalen	650	210	210	150	
5 Zalen	1.000	570	440	270	220

De meeste podia (80%) huurden het gebouw van de gemeente, waarvan 75% ook zelf de zorg voor klein onderhoud draagt. Bij 57% van de podia lag de zorg voor groot onderhoud bij de gemeente, 18% zorgt daar zelf voor en in de rest van de gevallen deden podium en gemeente dit samen.

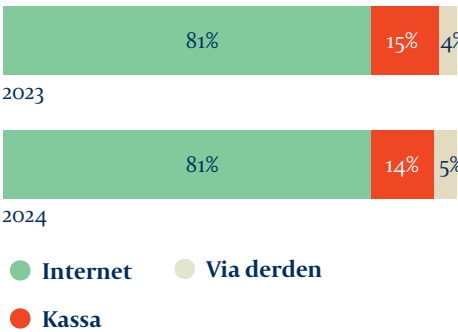

2 Aanbod en publiek

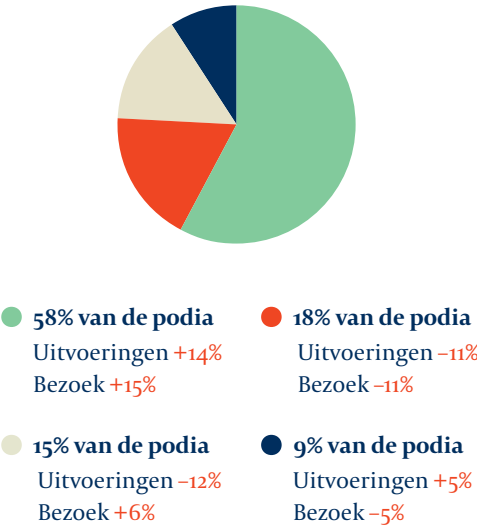
Aantal verkochte kaarten per podium

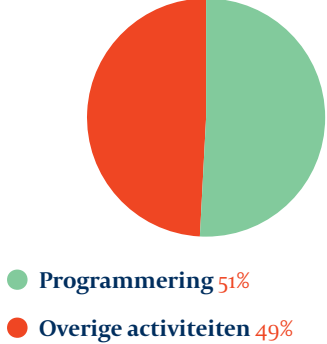
Aantal verkochte kaarten via internet, kassa of derden

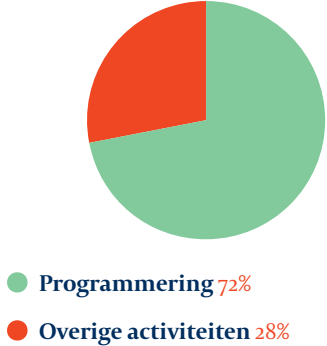
Groei en krimp van uitvoeringen en bezoek

Programma-aanbod en overige activiteiten

Bezoek aan programma-aanbod en overige activiteiten

15 miljoen bezoeken, elke dag wat te doen

De VSCD-podia organiseerden in 2024 in totaal 63 duizend activiteiten. Gemiddeld was er op ieder podium elke dag wat te doen. De podia werden in totaal 15 miljoen keer bezocht door het publiek. De helft van de activiteiten waren voorstellingen en concerten van professionele podiumkunsten, waar bijna driekwart van alle bezoek op afkwam. Dit programma-aanbod steeg gemiddeld met 8% en het bezoek daaraan met 9%. Het aantal overige activiteiten, zoals commerciële verhuur en maatschappelijke bijeenkomsten, bleef min of meer gelijk (-1%) en het bezoek daaraan steeg licht (3%).

Programmering en overige activiteiten

	Activiteiten	Bezoek
Programmering	32.200	10.932.000
Overige activiteiten	30.600	4.284.000
Totaal	62.800	15.216.000

Programmering en overige activiteiten

Per podium

	Activiteiten	Mutatie in 2024	Bezoek	Mutatie in 2024
Programmering	214	8%	73.100	9%
Overige activiteiten	202	-1%	28.300	3%
Totaal	416	4%	101.400	7%

Voorstellingen en concerten: meer publiek in de zaal

Het programma-aanbod steeg en het bezoek daaraan ook. Per podium verschilde dat echter. Iets meer dan de helft (58%) van de podia bood meer uitvoeringen aan (14%) en zag het bezoek meestijgen (15%). Een op de zeven podia (15%) kreeg zelfs een groeiend bezoek (6%) bij minder uitvoeringen (-12%). Een op de twintig podia (18%) trok met minder uitvoeringen ook minder bezoek (beiden -11%)

en een klein deel van de podia (9%) kreeg minder bezoek (–5%) ondanks groei in het aantal uitvoeringen (+5%). De kaartverkoop steeg, net als het aantal uitvoeringen, met 9% in 2024. De verkoop verloopt vooral online (81%).

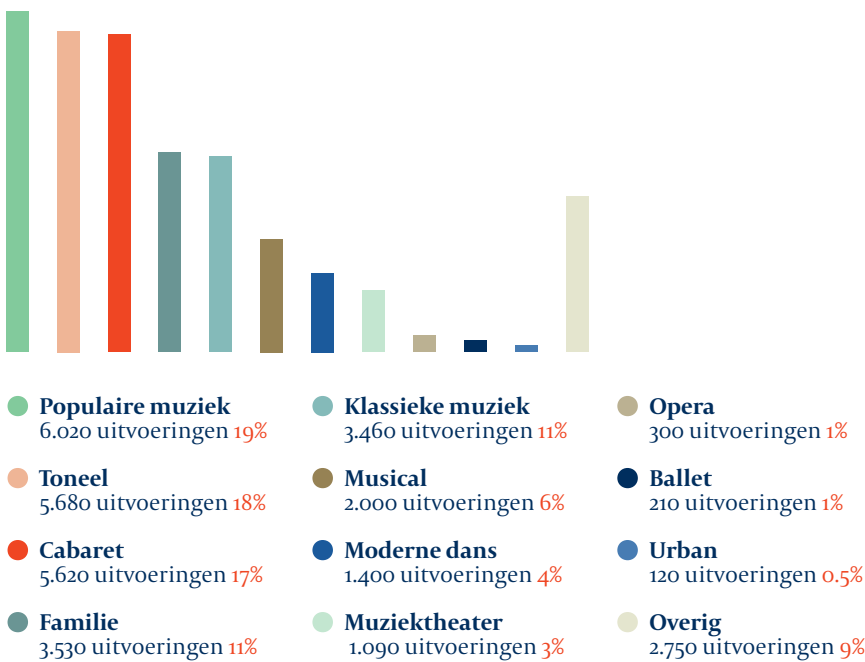
Toneel, populaire muziek en cabaret op het programma

Het programma-aanbod van de podia bevatte in 2024 een brede keuze aan verschillende genres. We onderscheiden 12 genres. Bijna vier van de vijf podia (85%) bood meer dan zes genres aan. Het meest aangeboden werden populaire muziek en toneel: 90% van de podia had het op het programma staan. Verder waren ook populair: cabaret (87% van de podia) en familievoorstellingen (86% van de podia). Het minst te vinden op de programma’s van podia waren ballet (40% van de podia), opera (36% van de podia) en urban (21% van de podia).

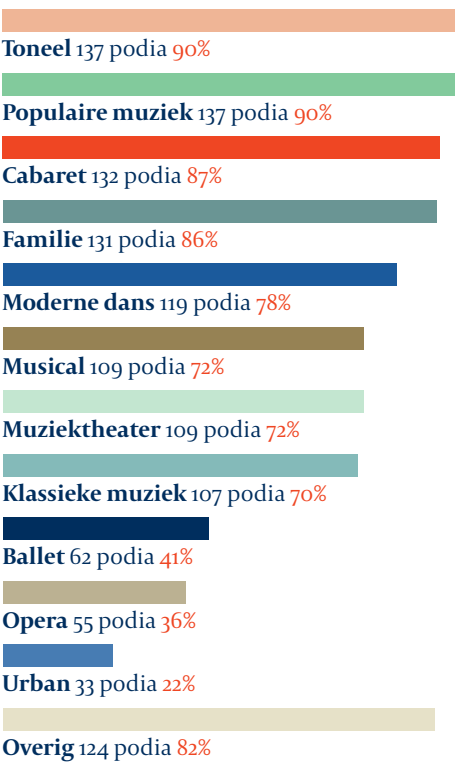
Ander aanbod, verzameld onder de restcategorie ‘overig’ omvatte vooral theatercolleges en debatten (48% van de podia), lezingen en literaire evenementen (19% van de podia) en eigen producties of ‘specials’ (12% van de podia).

De mix van genres en het bezoek daaraan is in 2024 vrijwel gelijk gebleven.

Uitvoeringen per genre

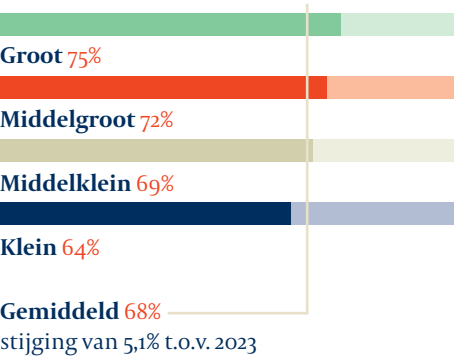
Podia per genre

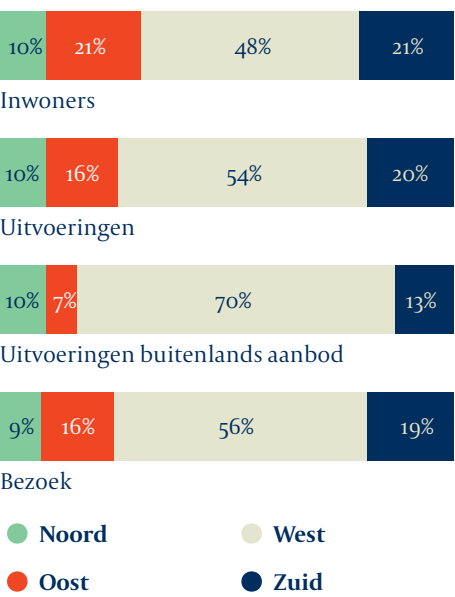
Bezoekers per uitvoering per genre

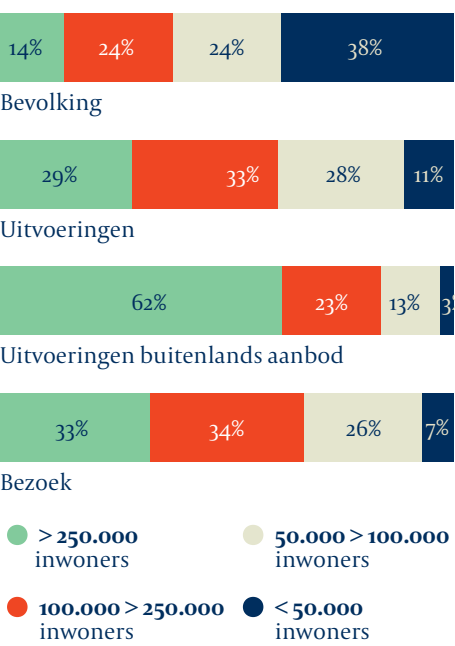
Bezettingsgraad naar grootte podium

Spreiding aanbod en bezoek onderverdeeld naar landsdeel

Spreiding aanbod en vraag naar stadsgrootte

Veel uitvoeringen en vollere zalen

Aangezien de meeste podia populaire muziek, toneel en cabaret aanboden, zijn dit ook de genres waarvan het meeste aantal uitvoeringen is gegeven (respectievelijk 19%, 18% en 17%, samen 54% van alle uitvoeringen). Maar deze genres trokken niet noodzakelijk ook het grootste publiek per uitvoering. Zo zaten de meeste mensen in de zaal bij een balletvoorstelling (830), waarvan er maar weinig werden gegeven (211 uitvoeringen). De 5.680 toneelvoorstellingen trokken per uitvoering het minste aantal bezoekers (170 mensen). Geliefd bij zowel publiek als de podia waren populaire muziek en cabaret, omdat ze ook bij veel uitvoeringen goed bezocht werden. Bij populaire muziek zaten gemiddeld 440 bezoekers in de zaal en bij cabaret 370. Ook klassieke muziek deed het goed met 3.640 concerten en gemiddeld 480 bezoekers in de zaal.

Zalen goed vol

Gemiddeld zat in 2024 de grootste zaal voor twee derde vol (bezettingsgraad: 68%), 5,1% hoger dan in 2023. De bezettingsgraad verschilde per grootte van het podium. Grotere podia trokken ook vollere zalen.

Redelijke spreiding over de landsdelen

Aanbod van en het bezoek aan de podiumkunsten was in 2024 redelijk verdeeld over over de landsdelen. In het westen was het aandeel in aanbod (54%) en bezoek (56%) relatief groter dan het aandeel in de bevolking (48%). Er was meer in het westen te zien en dat aanbod werd ook meer bezocht. Podia in het westen toonden ook relatief veel van het buitenlands aanbod (70%), waarmee het ongetwijfeld ook publiek trok uit andere landsdelen. Voor het zuiden en het oosten gold het tegenovergestelde: relatief weinig (buitenlands) aanbod en weinig bezoek, vergeleken met het aantal inwoners aldaar. Podia in het noorden weken af met een relatief groot aandeel buitenlands aanbod.

Bewoners van grootste steden zien het meest

Hoe meer bewoners in de stad, hoe meer per bewoner er te zien was en gezien werd. En vice versa. In de grootste gemeenten, waar 14% van de Nederlandse bevolking woont, vond op de podia 29% van de uitvoeringen plaats die 32% van het bezoek aan trok. De podia in de kleinste gemeenten (minder dan 50.000 inwoners), waar 38% van de bevolking woont, boden 11% van de uitvoeringen aan, die 7% van het bezoek trok.

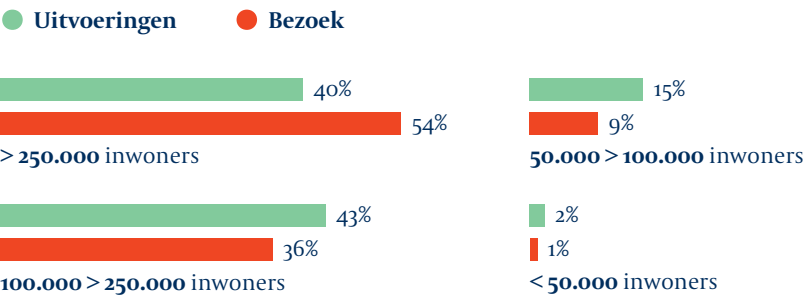
Bepaalde genres waren ook meer te zien in de vier grote steden: 62% van alle klassieke muziek concerten en 55% van alle uitvoeringen van opera vonden er plaats, evenals 47% van alle toneel en 42% van alle moderne dans. Voor familievoorstellingen, cabaret en musical moest het publiek vooral buiten de vier grote steden zijn.

Vrije producties en rijksgesubsidieerd aanbod

Op de podia stonden zowel uitvoeringen van commerciële producenten (ook wel ‘vrije producenten’ genoemd) als van producenten die hoofdzakelijk rijkssubsidie ontvangen³. In totaal maakten in 2024 de gesubsidieerde uitvoeringen 16% van het totale aanbod op de podia uit. Het percentage gesubsidieerd aanbod verschilt sterk per genre. Bij opera was meer dan twee derde van het aanbod gesubsidieerd (66%). Alleen in de genres musical (5%), populaire muziek (2%) en cabaret (0%) was van gesubsidieerd aanbod vrijwel geen sprake.

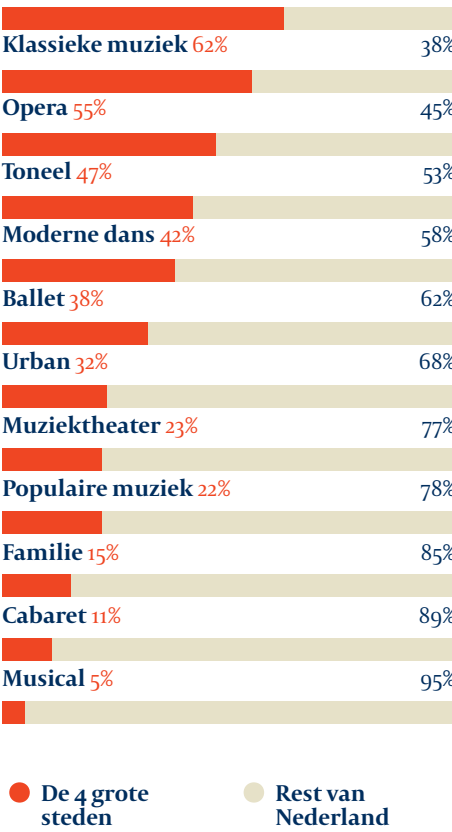
Twee van de vijf gesubsidieerde uitvoeringen (40%) stonden in de grootste steden en trokken meer dan de helft (54%) van het totale publiek voor gesubsidieerd aanbod. Nog eens twee op de vijf gesubsidieerde uitvoeringen (43%) waren in de middelgrote steden te zien, waar een derde (36%) van het publiek voor gesubsidieerd aanbod op afkwam. Wat resteert voor de middelkleine en kleine gemeenten is te samen één op de zes (17%) gesubsidieerde uitvoeringen en één op tien (10%) bezoekers aan gesubsidieerd aanbod.

Spreiding gesubsidieerd aanbod naar stadsgrootte

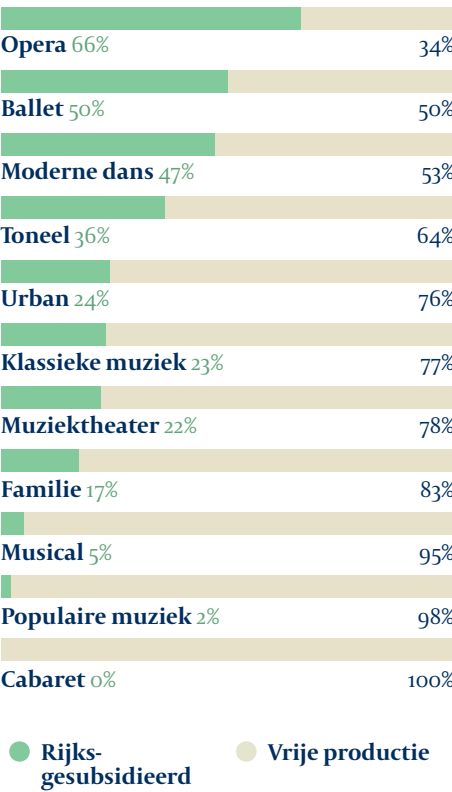

³ Om dubbeltelling te voorkomen zijn van de podia die ook rijksgesubsidieerde producenten zijn de eigen productiegegevens buiten beschouwing gelaten, voor zover die buiten het eigen podium plaatsvonden.

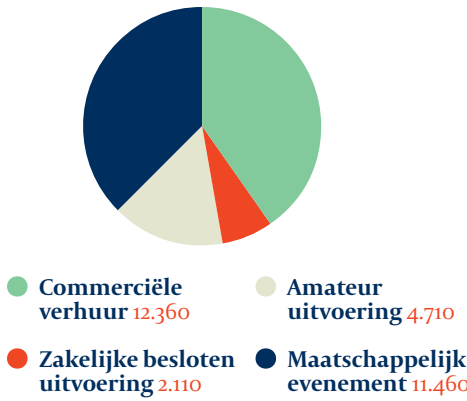
Spreiding aanbod over de 4 grote steden en rest Nederland

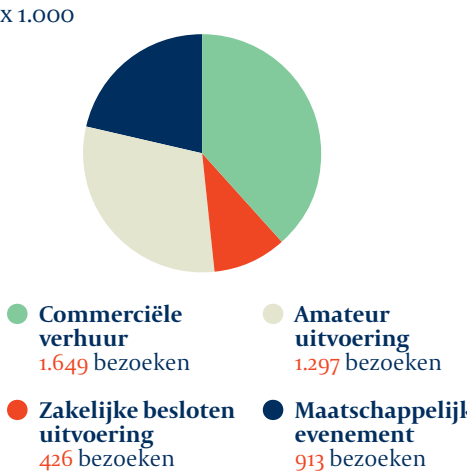
Marktaandeel rijksgesubsidieerd aanbod per genre

Overige activiteiten

Bezoek overige activiteiten

Bezoek per activiteit

Overige activiteiten

Naast het programma-aanbod van concerten en voorstellingen van professionele kunstenaars boden podia hun gebouw ook aan voor diverse andere bijeenkomsten: commerciële verhuur, besloten uitvoeringen, optredens van amateur podiumkunstenaars en maatschappelijke evenementen, waaronder educatieve uitvoeringen.

Maatschappelijke en educatieve activiteiten waren het meest talrijk, maar werden het minst goed bezocht (gemiddeld 80 bezoekers per evenement). Wel daalde het aantal van deze activiteiten met 10% in 2024, al daalde het bezoek minder hard (-6%). Commerciële verhuur steeg met 8%. Het bezoek daaraan wat minder (+6%). Besloten uitvoeringen bleven vrijwel gelijk (-1%), maar werden minder goed bezocht (-5%). Bij het eveneens gelijkblijvend aantal optredens van amateurs groeide het bezoek met 9% en was de zaal gemiddeld het best gevuld met 275 bezoekers per uitvoering.

Mutatie in 2024 overige activiteiten

	Activiteiten	Bezoek
Commerciële verhuur	8%	6%
Zakelijke besloten uitvoering	-1%	-5%
Amateur uitvoering	1%	9%
Maatschappelijke of educatieve activiteit	-10%	-6%

Groot marktaandeel

Hoe groot is de markt voor podiumbezoek en welke plek nemen de VSCD-podia daarin? Die vraag kunnen we beantwoorden met de meest recente cijfers van het CBS, over 2023⁴. Nederland telde in 2023 687 zalen voor professionele podiumkunsten, die door 338 organisaties werden beheerd. Hieronder vielen zowel schouwburgen, concertzalen en poppodia, als ook stadions en evenementenhallen waar professionele podiumkunstenaren regelmatig optraden.

Het aantal organisaties dat publieke uitvoeringen van professionele podiumkunsten aanbood bestond in 2023 voor 46% uit bij de VSCD aangesloten schouwburgen en concertzalen, in totaal 154 podiumorganisaties.

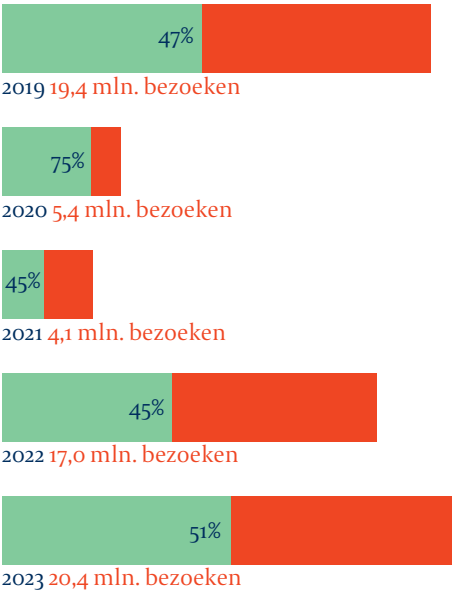
Markt voor podiumbezoek in 2023

	Totaal	Schouwburg- en concert- zalen (VSCD)	Poppodia (VNPF)	Stadions	Overig
Organisaties	338	154	70	33	81
Zalen	687	313	88	103	184
Activiteiten (x 1.000)	57	30	17	6	3
Bezoek (x 1.000)	20.420	10.350	5.770	3.500	800

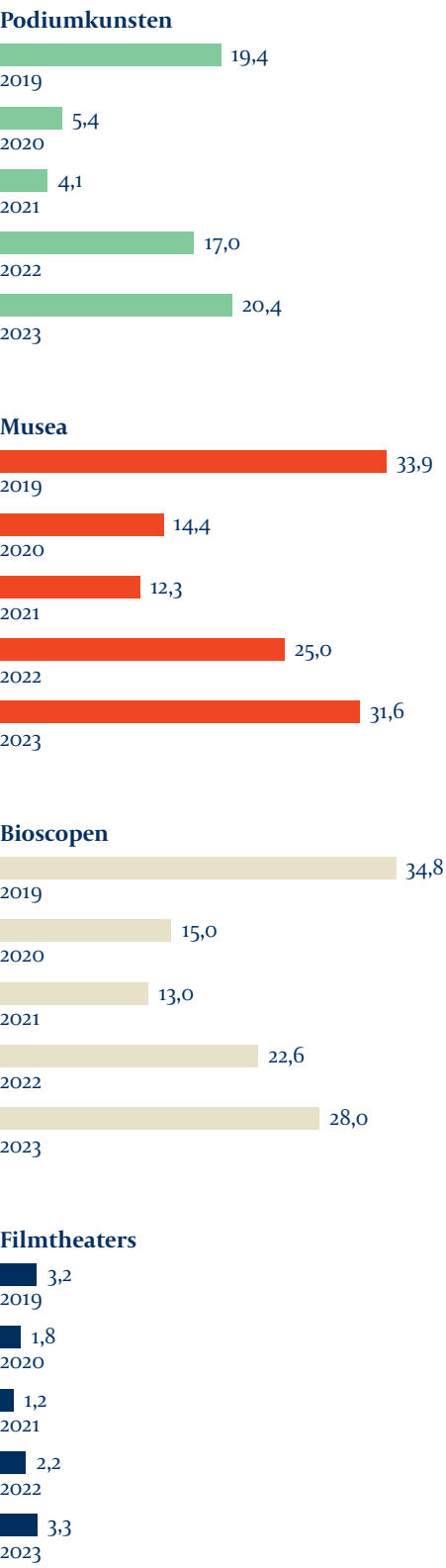
De bij de VSCD aangesloten podia boden ruim de helft (54%) van alle 56,6 duizend uitvoeringen en hadden eenzelfde aandeel (51%) in de 20,4 miljoen bezoeken. Bijna een derde van de uitvoeringen (31%) en het bezoek (28%) was bij de poppodia te vinden. In stadions en evenementenhallen vond een negende (11%) van de uitvoeringen en ruim een zesde (17%) van het bezoek plaats. Dit betrof grootschalige concerten met veel publiek. De rest van de markt, zo’n 5% van de uitvoeringen en bezoeken, speelde zich af in kleine zalen die doorgaans relatief weinig gebruikt worden voor uitvoeringen.

4 CBS: Professionele podiumkunsten; capaciteit, uitvoeringen, bezoekers, regio 2023. NB: Hoewel het CBS zich mede baseert op de VSCD en VNPF als bron, is de complementariteit van de gegevens niet volledig.

Aandeel bezoek aan VSCD-podia

Bezoek aan podia, musea en bioscopen en filmtheaters aantal bezoeken (x 1 mln.)

Als eerste uit het corona-dal

De markt voor professionele podiumkunsten is in 2023 uit het corona-dal geklommen. Het bezoek was in 2023 5% hoger dan in 2019. Het dal was voor de poppodia en stadions dieper dan voor de schouwburgen en concertzalen. De stadions veerden in 2021 als eersten op, maar bleven in 2023 steken op 81% van 2019. De poppodia herstelden zich in 2022 sneller dan de schouwburgen en concertzalen, die op hun beurt in 2023 sterker doorgroeiden voorbij het niveau van 2019.

Bezoek aan podiumkunsten, naar type podium

	Totaal	Schouwburg- en concert- zalen (VSCD)	Poppodia (VNPF)	Stadions	Overig
2019	19.380	9.050	5.200	4.330	800
2020	5.350	4.020	1.050	230	50
2021	4.120	1.870	880	900	470
2022	16.950	7.660	4.810	3.680	800
2023	20.420	10.350	5.770	3.500	800
2023 t.o.v. 2019	105%	114%	111%	81%	100%

De podiumkunsten herstelden zich sneller dan andere branches in de cultuursector. Waar de podia in 2023 al op 105% van het bezoek in 2019 zaten, waren musea nog maar op 93% en bioscopen⁵ op 80%. De filmtheaters⁶, waarvan een aantal onderdeel zijn van een VSCD-podium, waren in 2023 ook uit het dal gekomen.

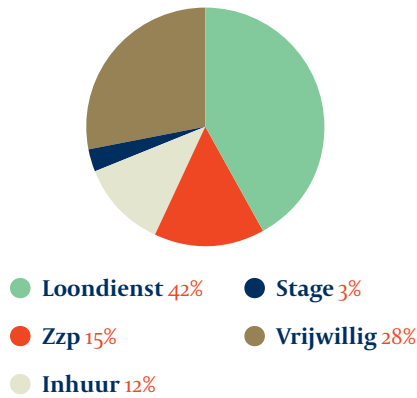
5 Bron: NVBF 2024.

6 Bron: NVBF 2024.

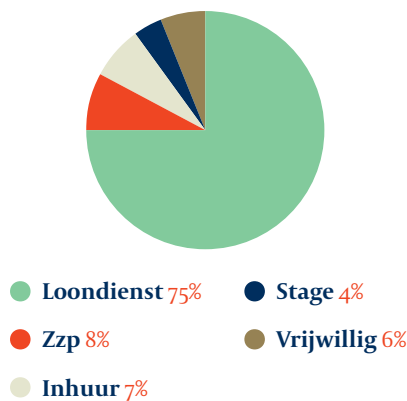

3 Organisatie: de mensen en de gebouwen

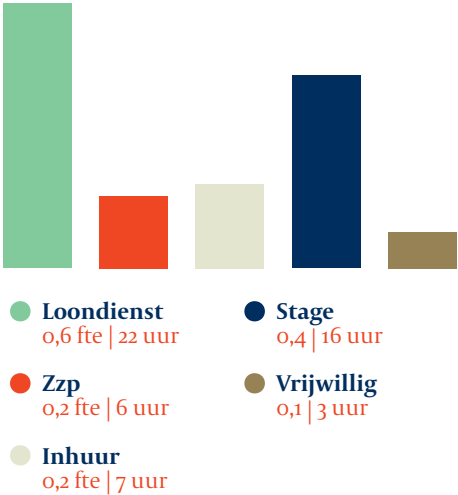
Personen werkzaam
verdeeld over type overeenkomst

Voltijds banen
verdeeld over type overeenkomst

Formatieplaats per persoon
verdeeld over type overeenkomst

De mensen achter de schermen

Bij de podia waren in 2024 in totaal 15 duizend mensen werkzaam in 5 duizend voltijdsbanen. Een voltijdsbaan (of fte: full time equivalent) bedroeg volgens de cao Nederlandse Podia 36 uur per week. Deze door de VSCD onderhandelde cao werd door 55% van de VSCD-leden toegepast. Ook bij de meeste andere cao's die worden toegepast door podia was de werkweek 36 uur. Alleen bij de cao Toneel en Dans die door 5% van de podia werd toegepast, was dit 38 uur.

De podia die de cao Nederlandse Podia toepasten hadden 54% van het totaal werknemers in loondienst, gemeten in fte's. Grote en middelgrote podia pasten daarnaast vaak ook de cao Horeca, de cao Toneel en Dans en de cao Nederlandse Poppodia toe. Kleinere podia pasten vooral de cao Nederlandse gemeenten en cao Kunstzinnige vorming toe.

Door podia toegepaste cao's

	Podia	% Podia	fte loondienst	% fte loondienst
1 Of meerdere CAO's	138	91%	4.005	97%
O.m. CAO Nederlandse Podia	83	55%	2.225	54%
O.m. CAO Nederlandse gemeenten	13	9%	285	7%
O.m. CAO Kunstzinnige vorming	11	7%	150	4%
O.m. CAO Horeca	10	7%	515	12%
O.m. CAO Toneel en dans	7	5%	355	9%
O.m. CAO Nederlandse Poppodia	1	1%	240	6%

Twee van de vijf personen (42%) werkten in loondienst, bijna een derde (28%) als vrijwilliger en de rest was zzp'er (15%), ingehuurd via uitzend- of detacheringsbureau (12%) of stagiair (3%).

Van alle banen, gemeten in fte’s was 75% ingevuld met medewerkers in loondienst. Zij werkten gemiddeld 3 dagen per week, ofwel 0,6 fte. Zzp’ers, ingehuurde krachten, vrijwilligers en stagiairs hadden een kleiner aandeel in de formatie (4% tot 8%). Ook werkten zij gemiddeld minder uren per week. Omgerekend naar fte’s werkten zzp’ers en ingehuurd personeel ieder 0,2 fte (een dag in week) en vrijwilligers 0,1 fte (een halve dag per week). Stagiairs werkten ruim twee dagen per week: 0,4 fte.

Meer mensen aan het werk

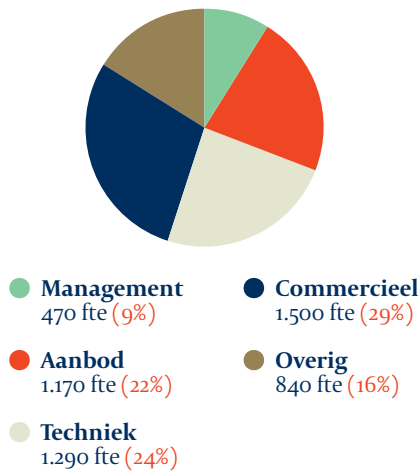
Bij een podium werkten in 2024 gemiddeld 33,9 fte. Dat is 3% meer dan in 2023. De verdeling van de gemiddelde formatie over de verschillende typen overeenkomst veranderde ook. Het aantal fte’s in loondienst steeg met 5%, terwijl de inzet van zzp’ers in fte’s geme-ten krimp met 2% en dat van ingehuurd personeel met 15%. Hoe-wel bij elkaar zzp’ers en inhuur maar een klein deel van de forma-tie vormt (samen 15%) is de krimp opmerkelijk, temeer daar in 2023 er sprake was van stevige groei. Die was toen nodig om de groei uit het corona-dal mogelijk te maken. In 2024 lijken de podia voor een meer duurzame overeenkomst te kiezen. Het aantal vrijwilligers in fte’s gemeten steeg met 8%, het aantal stagiairs met 2%.

Formaties (fte’s) per podium

verdeeld over type overeenkomst

	Fte	Mutatie in 2024
Loondienst	25,6	5%
Zzp	2,5	-2%
Inhuur	2,3	-15%
Stagiairs	1,4	2%
Vrijwillig	2,1	8%
Totaal (incl. overig)	33,9	3%

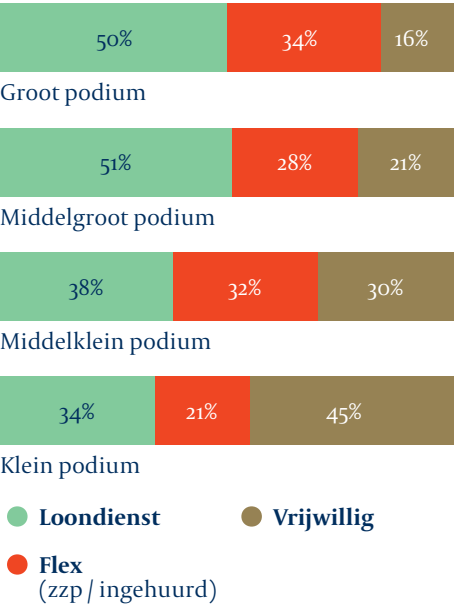
Verdeling fte’s over functies

Aandeel zzp & inhuur per functie

Mensen in loondienst, flexibel of als vrijwilliger

Wie doet wat

De formatie bestond in 2024 voor bijna een tiende (9%) uit functies in het algemene management: directie en financiën. Ruim een vijf-de (22%) uit functies waren gericht op het aanbod voor het publiek: programmeurs, educatoren, marketeers en kassamedewerkers. Bijna een kwart (24%) werkte in de techniek. Bijna een derde (29%) was belast met de commerciële taken; verhuur en horeca. Onder de overige 16% vielen onder andere de ICT en facilitair medewer-kers.

De flexibele schil kromp als geheel met 10% in 2024. De krimp was te vinden in de commerciële functies en overige functies, zoals facilitair, IT (beiden -20%). Per saldo bleef de inzet van flexkrachten in commerciële en overige functies groot (19% en 15% van het to-taal). Groei was er in de inzet van flexwerkers in technische func-ties (11%), waarmee één op de vijf fte’s in technische functies door flexwerkers werden ingevuld. Flexwerk in de aanbod- en manage-mentfuncties bleven gelijk.

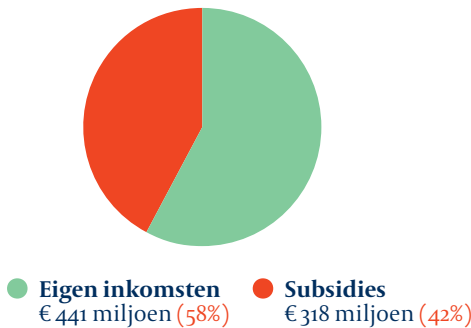
Geen podium zonder vrijwilligers

Hoe kleiner het podium, hoe meer vrijwilligers er het werk deden. Bij een klein podium was in 2024 ruim twee op de vijf (45%) van het aantal mensen dat er werkte vrijwilliger, bij een groot podium een op de zes (16%). Naarmate een podium groter is, nam het aandeel vrijwilligers af en het aandeel zzp’ers of ingehuurde krachten toe. Het aantal mensen in loondienst nam ook iets toe naarmate het podium groter is.

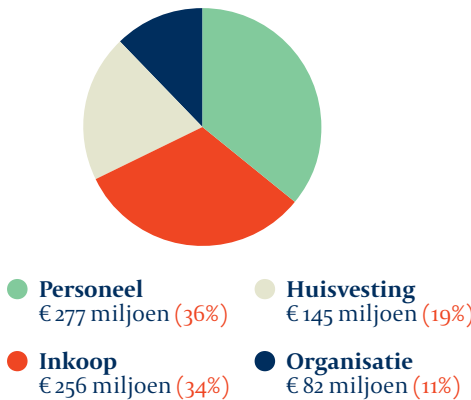

4 Exploitatie: baten, lasten en vermogen

Totale baten
Totaal € 759 miljoen

Totale lasten
Totaal € 760 miljoen

In 2024 bedroegen de gezamenlijke baten van de VSCD-podia € 790 miljoen. De baten bestonden voor 58% uit eigen inkomsten en voor 42% uit subsidies. De lasten bedroegen € 760 miljoen. Deze bestonden voor 36% uit personeelslasten, 34% inkoopkosten, 19% huisvestingslasten en 11% organisatielasten.

Per podium stegen de totale baten in 2024 gemiddeld met 10%, wat vooral te danken was aan de stijging van de eigen inkomsten met 12%. De subsidies stegen 7%. De totale lasten stegen met 8% in 2024, voornamelijk door de stijgende inkoopkosten (+13%), vanwege stijgende inkooprijzen en toegenomen activiteiten. De hogere lasten van personeel (+10%) hingen vooral samen met de groei van de lonen in 2024. De huisvestings- en organisatielasten bleven nagenoeg gelijk.⁷

Gemiddelde totale baten per podium
x € 1.000

	2024	Mutatie in 2024
Eigen inkomsten	2.970	12%
Subsidies	2.140	7%
Totaal	5.110	10%

Gemiddelde totale lasten per podium
x € 1.000

	2024	Mutatie in 2024
Personeel	1.850	10%
Inkoop	1.720	13%
Huisvesting	980	1%
Organisatie	550	2%
Totaal	5.100	8%

⁷ Voor de totalen en gemiddelden zijn verschillende populaties gebruikt. Zie verantwoording op pagina 38.

Omzet groeit en rendeert

De groei in activiteiten vertaalde zich in groeiende omzet. Per podium steeg de omzet uit kaartverkoop 16% en uit horeca met 17%. De omzet uit verhuur bleef vrijwel gelijk. Omdat de directe materiële kosten van inkoop minder hard stegen (13%) nam de marge toe met 15%.

Exploitatie van activiteiten van een gemiddeld podium

x € 1.000

	2024	Mutatie in 2024
Kassaverkoop	1.695	16%
Horeca omzet	550	17%
Verhuur omzet	395	1%
Af: Inkoopkosten	-1.715	13%
Saldo	925	15%

Het aanbod is ook rendabeler geworden. De omzet uit kaartverkoop overtrof de directe materiële kosten van inkoop van voorstelling en concerten. Beiden namen toe, maar de omzet steeg harder dan de inkoopkosten, waardoor de marge ertussen steeg van 10% in 2023 naar 12% in 2024. Ook per bezoek steeg de omzet uit kassaverkoop, en wel met 5,8%. Anders gezegd zijn de verkoopprijzen van theater- en concertbezoek gemiddeld gestegen, ruim boven de algemene inflatie voor consumenten van 3,3%.

Exploitatie van het aanbod

Gemiddeld per podium (x € 1,-)

	Inkoop per uitvoering	Kaartverkoop per uitvoering	Marge
2023	5.825	6.415	10%
2024	6.330	7.070	12%

Omzet kassaverkoop per bezoek

	Omzet per bezoek	Mutatie in 2024	Inflatie in 2024
2024	€ 20,97	5,8%	3,3%

Huisvesting: stijging komt tot stilstand

De huisvestingslasten per podium zijn vrijwel gelijk gebleven, waar die in 2023 nog met 9% stegen. Het grootste deel van de huisvestingslasten zijn de huur- of hypotheeklasten, die in 2024 gemiddeld gelijk bleven. Het merendeel van de podia (80%) huurde het gebouw geheel of deels. Drie van de vijf podia die huurlasten hebben (60%) zag de huurlasten dalen met gemiddeld 10%, de overige podia (40%) zag die stijgen met 9%.

Wijziging in de vragenlijst geeft een verschuiving van verbruikskosten naar overige kosten, waardoor de verandering niet goed te duiden is. Wel is bekend dat de prijzen van gas, licht en water daalden in 2024⁸. De onderhoudskosten bleven vrijwel gelijk. Ruim driekwart van de podia (76%) is zelf verantwoordelijk voor het klein onderhoud aan het gebouw.

Huisvestingslasten per podium

x € 1.000

	2024	Mutatie 2024
Huur	530	0%
Verbruik	155	-8%
Onderhoud	170	2%
Overig	115	21%
Totaal	970	1%

Mutatie huurlasten per podium

	Gemiddelde mutatie 2024	% Podia
Huur daling	-10%	60%
Huur stijging	+9%	40%

⁸

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2024/07/energierekening-12-procent-lager-in-2024>

Personeel: hogere lonen, iets meer mensen

De omvang van het personeel, gemeten in fte’s, steeg in 2024 met 3%. De totale personeelskosten namen toe met 10%. De gemiddelde personeelskosten per fte bedroegen € 55 duizend, wat 7% meer is dan in 2023. Dit komt overeen met de gemiddelde loonstijging in de cao’s die de podia toepasten.

Personeelskosten, formatie en kosten per fte

Gemiddeld per podium

Mutatie in 2024		
Personeelskosten (x € 1.000)	1.855	10%
Formatie (fte)	33,9	3%
Kosten per fte (x € 1.000)	55	7%

Het ziekteverzuim bedroeg 4,9% van het aantal beschikbare werkdagen. Daarmee zaten podia boven het gemiddelde verzuim in de bedrijfstak cultuur, sport en recreatie (4,6%), maar onder het landelijke gemiddelde van 5,2%. Landelijk daalde het verzuim in 2024 met 2%. Het verzuim bij de podia steeg met 8% ten opzichte van 2023.

Subsidies: verdeling over het land, de steden en de podia

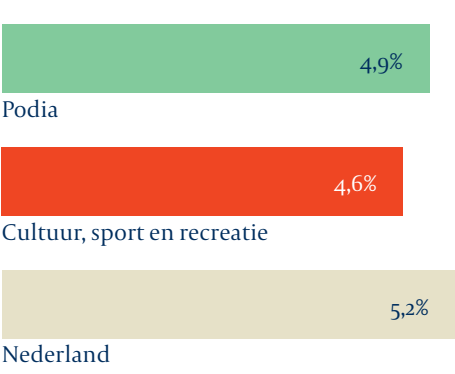
De podia ontvingen € 317 miljoen aan subsidies. De belangrijkste subsidiënt waren de gemeenten. Samen gaven zij € 303 miljoen subsidie, die terecht kwamen bij 97% van alle podia. De gemeentesubsidies groeiden gemiddeld met 5,8%. Provinciale subsidies bedroegen € 1,6 miljoen, verdeeld onder 22% van de podia. De € 13 miljoen subsidies van Rijkscultuurfondsen⁹ kwam bij 54% van de podia terecht.

Subsidies en het aantal ontvangende podia

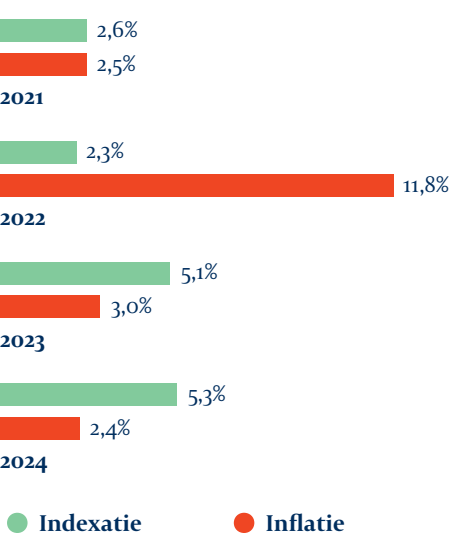
	x € 1.000	Aandeel totaal	Aandeel podia
Gemeente	302.820	95%	95%
Provincie	1.570	0,5%	22%
Rijk	13.080	4%	54%
Totaal	317.470	100%	

Ziekteverzuim

% van het aantal werkdagen

Indexatie en inflatie

Groei gemeentesubsidies

	x € 1.000	Mutatie in 2024
Subsidies per podium	2.038	5,8%

Subsidies weer wat meer waardevast

In 2024 was de inflatie 2,4%¹⁰. De ongeken­de inflatie in 2022 (11,6%) als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de invloed daarvan op de energieprijzen, werkte door in de loonontwikkeling, zoals blijkt uit de loonafspraken in de cao Nederlandse Podia (5% in 2023 en 7% in 2024) en de andere cao’s die VSCD-podia toepassen (gemiddeld 7% in 2024).

De indexatie die podia in 2024 ontvingen bedroeg gemiddeld 5,3%. Dat was meer dan de gewogen ontwikkeling van de prijzen van inkoop en loonkosten, die 4,1% bedroeg. Er werd zo naar rato meer extra subsidie gegeven dan de kosten stegen. Dit was echter het ge­middelde beeld. Bovendien reflecteerde de algemene inflatie niet geheel de prijsontwikkeling van wat podia inkopen.

Indexatie overschot 2024

	Personeelskosten	Materiële kosten	Totaal
Aandeel in totale kosten	36%	64%	100%
Prijsontwikkeling	7%	2,4%	
Gewogen prijsontwikkeling	2,5%	1,5%	4,1%
Indexatie			5,3%
Indexatie overschot			1,3%

Bovendien bleef de indexatie in voorgaande jaren ver achter op de historische prijsontwikkeling. De enorme inflatie in 2022 (11,6%) sloeg een gat in de reële waarde van de subsidies. Alleen afgaand op de gemeentesubsidies bedroeg het tekort aan indexatie in 2022 € 15 miljoen. Anders gezegd hebben de podia vanaf 2022 jaarlijks € 15 miljoen aan prijsstijgingen elders moeten dekken.

⁹ Voornamelijk Fonds Podiumkunsten en Fonds Cultuurparticipatie.

¹⁰ CBS: De afgeleide consumentenprijsindex, waarbij wordt afgezien van het effect van veranderingen in de tarieven van productgebonden belastingen (bijvoorbeeld BTW en accijns op alcohol en tabak) en subsidies.

→ Inhoudsopgave

In 2023 en 2024 steeg de gemiddelde indexatie boven de gewogen algemene prijsontwikkeling van de podia. In die jaren hielden de podia zagezegd subsidie over, in totaal € 5,2 miljoen. Daarmee werd echter nog niet het in 2022 opgelopen indexatietekort ongedaan gemaakt. Eind 2024 resteerde nog een bedrag van € 9,7 miljoen aan waardeverlies van de gemeentesubsidies.

Dit tekort had kunnen verdwijnen met een eenmalig extra hoge indexatie van gemiddeld 3,2%. Dit zal per podium verschillen. Als dit in de toekomst wordt gecorrigeerd zal het percentage mogelijk hoger liggen vanwege de opeenvolgende en doorwerkende prijsstijgingen.

Oplopend tekort aan indexatie gemeentesubsidie

x € 1.000

	Jaarsaldo	Cumulatief	Aandeel gemeente-subsidie
Indexatiesaldo 2022	15.150	15.150	5,8%
Indexatiesaldo 2023	-1.950	13.050	4,6%
Indexatiesaldo 2024	-3.350	9.650	3,2%

Indexatie niet overal gelijk

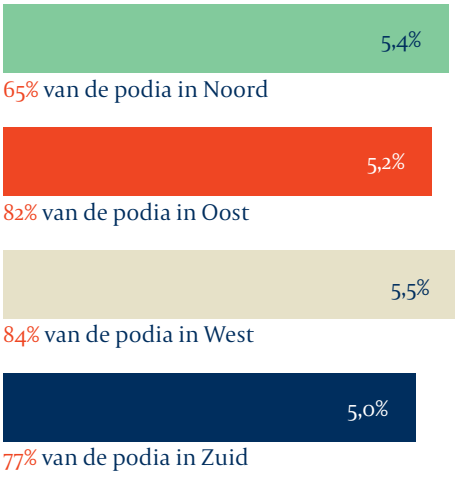
Het verschilde per podium of het in 2024 voldoende werd gecompenseerd voor prijsontwikkelingen. Niet elk podium ontving indexatie en de indexatie kon verschillen per gemeente. Zo ontving minstens 7% van de podia geen indexatie. Gelukkig neemt dit aandeel de laatste jaren af. Ook was de indexatie niet overal hetzelfde. De indexatie was per landdeel redelijk nabij het landelijk gemiddelde van 5,3%. De verschillen tussen steden was groter. De vier grote steden keerden gemiddeld het hoogste percentage uit (6,1%) en de middelkleine gemeenten het laagste (4,9%).

Podia die wel of geen indexatie ontvingen

	2021	2022	2023	2024
Podia ontving	31%	53%	64%	80%
Podia ontving niet	40%	24%	17%	7%
Podia onbekend	29%	23%	19%	13%

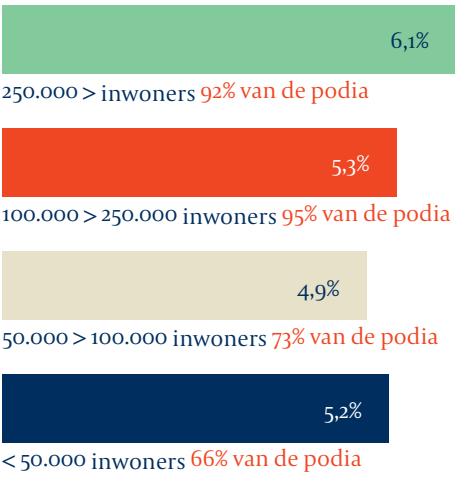
Indexatie

per landsdeel en % ontvangende podia

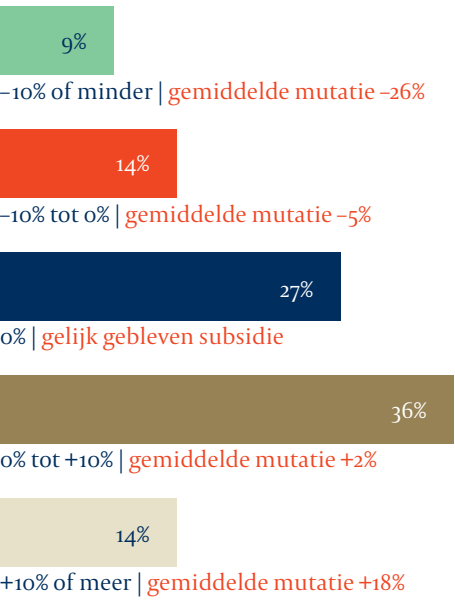
Indexatie en % ontvangende podia

per gemeente grootte

Groei/krimp subsidie door beleidswijzigingen

naar % podia

Beleidsmatige subsidiewijzigingen

Naast indexatie hebben gemeenten andere redenen om subsidie te verhogen, dan wel te verlagen, los van de indexatie. Deze beleidswijzigingen in de subsidie pakten in 2024 per podium verschillend uit. Bijna een tiende (9%) van de podia zag de subsidie dalen met gemiddeld 26%. Een op de zeven (14%) werd gekort met 5%. Ruim een derde (36%) kreeg echter gemiddeld 2% meer subsidie en een op zeven (14%) zag de subsidie met 18% groeien. Ruim een kwart (27%) van de podia zag geen verandering.

Resultaat en vermogen

De podia hadden gemiddeld een vrijwel sluitende exploitatie. Er kwam in totaal € 1,2 miljoen tekort, wat op de totale kosten slechts 0,2% bedroeg. Het verschilde per podium. Ruim de helft had een positief resultaat van gemiddeld 3,6%. Vier van de vijf podia had een tekort van gemiddeld 4%.

Resultaat exploitatie

x € 1.000

Baten	759.050
Lasten	760.100
Resultaat	-1.050
Bestemmingsreserves	-650
Algemene reserve	-1.700

Resultaat na bestemmingsreserves

Resultaat	Podia	% Van totale lasten
Positief	52%	3,6%
Neutraal	8%	0,0%
Negatief	40%	-4,0%

De meeste podia hebben geen winstoogmerk. Bijna drie van de vier podia waren in 2024 een algemeen nut beogende instelling (ANBI). Daarnaast was 8% onderdeel van de gemeentelijke organisatie en streeft de facto ook het algemeen nut na. Podia die een BV zijn, waren soms ook ANBI, NV's waren dat vaker. In veel gevallen zijn de aandelen van deze bedrijven volledig in handen van de gemeente.

Rechtsvorm en ANBI status

	ANBI	Geen ANBI	Totaal
Stichting	66%	8%	74%
Onderdeel van gemeen- telijke organisatie	0%	8%	8%
BV	1%	10%	11%
NV	4%	3%	7%
Anders	1%	0%	1%
Totaal	72%	29%	100%

De podia waren eind 2024 bij elkaar genomen solvabel. Hun eigen vermogen bedroeg 29% van het totale vermogen, boven de ondergrens van 25%. Bijna de helft van de podia had zelfs een solvabiliteit van gemiddeld 49%. Toch zat een derde van de podia onder de ondergrens van 25%, waarbij 3% zelfs een negatief eigen vermogen had.

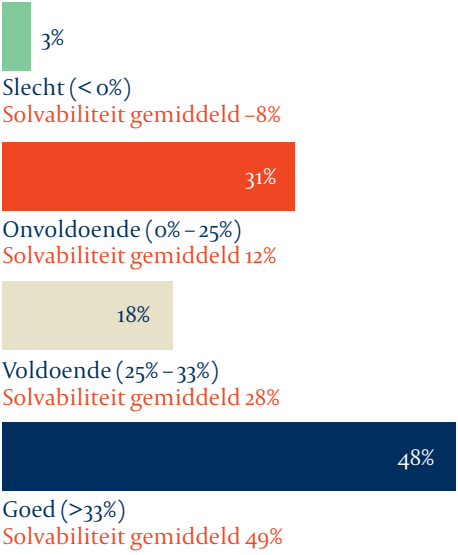
De liquiditeit van de podia gezamenlijk was eind 2024 aan de lage kant. De gemiddelde current ratio (vlottende activa en liquide middelen gedeeld door korte termijn schuld) lag met 1,7 boven de minimumgrens van 1,5. Podia hadden 60% van de liquide middelen en vlottende activa nodig om aan hun korte termijn schulden te voldoen. Dat is krap. De helft van de podia had zelfs een current ratio onder die 1,5 en slechts één op de vijf podia (21%) boven de gewenste 2,0.

Vermogenspositie

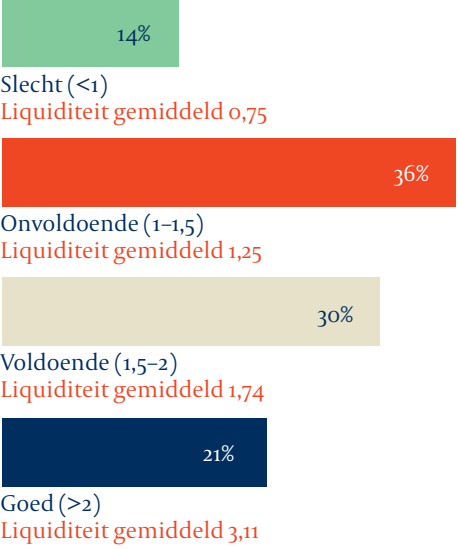
Passiva	x € 1.000	% Aandeel
Eigen vermogen	14.900	29%
Voorzieningen	5.200	10%
Schulden	32.100	61%
Totaal passiva	52.200	100%

In de corona-periode is het vermogen wat gesterkt geweest. In 2024 dalen zowel de gemiddelde solvabiliteit als de gemiddelde liquiditeit.

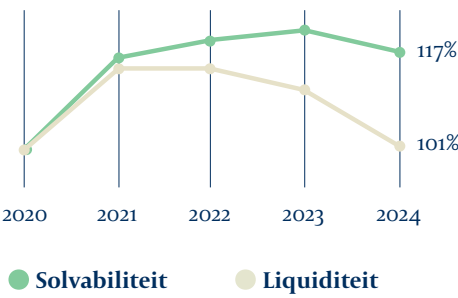
Mate solvabiliteit podia
(gemiddeld 29%, ondergrens 25%)
% podia

Liquiditeit:
current ratio in staffels
(gemiddeld 1,71, ondergrens 1,5)
% podia

Solvabiliteit en liquiditeit
index: 2020 = 100%

5 **Blik op 2025 en verder**

In aanloop naar 2025 leek het broze herstel van corona bedreigd te worden door het plan de btw op podiumkunsten te verhogen. Gelukkig kwam het er niet van. Een minstens zo grote dreiging gaat echter nog steeds uit van het aangekondigde ravijnjaar 2026. In dat jaar gaat de nieuwe financiering van gemeenten in, leidend tot een bezuiniging van maar liefst € 2,4 miljard, waardoor 75% van de gemeenten dan in de rode cijfers terecht komt. Hoewel het Rijk in de voorjaarsnota 2025 de gemeenten enigszins tegemoet komt, kan er nog veel veranderen door de val van het kabinet, de landelijke verkiezingen en de gemeenteraadsverkiezingen.

De cultuursector sterken past in een brede opvatting van maatschappelijke weerbaarheid.

Groter nog dan dit alles kan de impact zijn van de onrust in de wereld. De beoogde verruiming van de uitgaven aan defensie werpt z'n schaduw vooruit. Het zal de verhoudingen binnen de overheidsfinanciën niet onberoerd laten. Wat de positie van cultuur daarbinnen wordt, valt de bezien. Hopelijk ziet men in dat de internationale onrust een sterk culturele component heeft. Cultuur is daarmee een doel en een wapen tegelijk. De cultuursector sterken past in een brede opvatting van maatschappelijke weerbaarheid.

De podia, die voor zo'n 40% afhankelijk zijn van gemeentesubsidies, hebben dus wat te vrezen. Ook zonder die vrees is er reden tot alertheid. Een derde van de podia had eind 2024 een lage solvabiliteit en de helft een lage liquiditeit. Deze podia kunnen niet veel tegenwind hebben. Het inlopen van het indexatietekort, dat in 2024 gemiddeld 3,2% bedraagt, zou, zeker bij de podia die er slecht voorstaan, zeer welkom zijn.

Dat het publiek de schouwburgen en concertzalen in toenemende mate opzoekt stemt optimistisch. De podia bieden het publiek een mooie avond uit die men zich lang zal heugen. Want levende kunst blijft een onvervangbare ervaring.

6 Verantwoording

Leeswijzer

De hier gepresenteerde cijfers gaan over de podia die in 2024 lid zijn van de VSCD. Waar het kan vergelijken we dit met 2023 en soms met eerdere jaren, om groei of krimp in beeld te brengen. Omdat het aantal podia dat lid is van de VSCD per jaar kan verschillen, gebruiken we geen totaalcijfers maar gemiddelden per podium bij het vergelijken van verschillende jaren.

We gebruiken de term podia voor verschillende soorten organisaties: schouwburgen, concertgebouwen, vlakke vloer theaters, multifunctionele culturele centra en wijktheaters. Op het programma van die podia staan voorstellingen, concerten, shows, lezingen en diverse soorten optredens. Hiervoor gebruiken we de verzamelnaam ‘uitvoering’. Het publiek bestaat uit bezoekers, maar we tellen alleen het aantal keer dat men een bezoek brengt. Daarom spreken we over bezoeken en niet over bezoekers.

Populatie in 2024

Begin 2025 ontvingen 156 leden van de VSCD de TAS-enquête, waarvan 118 die (vrijwel) geheel invulden. Voor de non-response is een schatting gedaan, op basis van gegevens van podia in dezelfde omvang-klasse. Van 4 podia waren de gegevens op onderdelen niet bruikbaar en zijn buiten beschouwing gelaten. Bij vergelijking met 2023 worden de gegevens van podia gebruikt die in beide jaren compleet zijn.

Het Theater Analyse Systeem: de toetssteen voor podia

Het Theater Analyse Systeem (TAS) is sinds 1996 het online benchmarkstelsel voor de leden van de VSCD, gevoed door de inbreng van de leden. Podia kunnen hun bedrijfsvoering onderling vergelijken en inzicht krijgen in de staat van de branche als geheel. In het TAS staat informatie over het programmerings- en personeelsbeleid, de exploitatiebijdragen, de bezoekersaantallen en de marktaandelen van onze leden. Deze informatie wordt ieder jaar via een vragenlijst opgehaald.

Er zijn verschillende referentiegroepen waar podia zich aan kunnen toetsen, bijvoorbeeld op basis van het aantal stoelen, het aantal uitvoeringen, het aantal zalen, het aantal inwoners in de gemeente, of bijvoorbeeld het feit of de horeca is verpacht of niet.

Onderliggende gegevens

De publicatie is met de grootste zorg samengesteld. Een verantwoording voor de publicatie is apart opgesteld, en bevat de tabellen met de gegevens die in deze publicatie grafisch worden weergegeven. De verantwoording is op aanvraag beschikbaar.

Bronnen

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

- Bevolking; kerncijfers (2024)
- Consumentenprijzen; prijsindex 2015=100 (2024)
- Musea; collectie, bezoeken, tarieven, tentoonstellingen, werkgelegenheid (2023)
- Professionele podiumkunsten; capaciteit, uitvoeringen, bezoekers, regio (2023)

Cultuurconnectie

- cao Kunsteducatie 2024 (2024)

Koninklijke Horeca Nederland (KHN)

- Horeca cao 2024 (2024)

Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten (NAPK)

- cao Toneel en Dans 2024 (2024)

Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters (NVBF)

- Jaarverslag 2024 (2025)

Sociaal Cultureel Planbureau (SCP)

- Wat hebben mensen met cultuur? Tabel 3.1 (2021)

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

- cao Gemeenten 2024-2025 (2024)
- <https://vng.nl/artikelen/gemeenten-vallen-in-financieel-ravijn>

Vereniging van Poppodia en -Festivals (VNPF)

- Poppodia en -Festivals in Cijfers 2023 (2024)

Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD)

- Podia 2023 (2024)
- TAS 2024 (2025), TAS 2023 (2024), TAS 2022 (2023), TAS 2021 (2022), TAS 2020 (2021), TAS 2019 (2020)
- cao Nederlandse Podia 2023-2024 (2023)

Werkgeversvereniging Nederlandse Poppodia en Festivals (WNPF)

- cao Nederlandse Poppodia en -Festivals 2024-2025 (2024)

Colofon

VSCD is sinds 1947 de branchevereniging van podia in Nederland. Het podium is de plek waar kunst tot leven komt. VSCD ondersteunt, verbindt en representeert deze plekken van ontspanning, reflectie, verhalen en verwondering. VSCD werkt aan een sterke positie van de podiumkunsten in Nederland. Een positie midden in de samenleving. VSCD voert een sterke politieke lobby (lokaal en landelijk) en zet zich in voor een financieel gezonde sector.

Tekst Siebe Weide advies

Vormgeving Ankie Stoutjesdijk

Databewerking Eric Verhoog (ABF Research)

Uitgave VSCD, Amsterdam, september 2025

© **Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties**
A-Lab [Lab 0.09] | Overhoeksplein 2 | 1031 KS Amsterdam
020 79 20 299 | vscd.nl | info@vscd.nl

Gebruik van deze uitgave

Voor deze uitgave geldt de *Creative Commons licentie Naamsvermelding-GelijkDelen 4.0 Internationaal (CC BY-SA 4.0)*. Het staat vrij om het werk te delen — te kopiëren, te verspreiden en door te geven via elk medium of bestandsformaat; het werk te bewerken — te remixen, te veranderen en afgeleide werken te maken voor alle doeleinden, inclusief commerciële doeleinden; onder de volgende voorwaarden:

- 1) Naamsvermelding** — De gebruiker dient de maker van het werk te vermelden, een link naar de licentie te plaatsen en aan te geven of het werk veranderd is. Je mag dat op redelijke wijze doen, maar niet zodanig dat de indruk gewekt wordt dat de licentiegever instemt met je werk of je gebruik van het werk.
- 2) Gelijk delen** — Als je het werk hebt geremixt, veranderd, of op het werk hebt voortgebouwd, moet je het veranderde materiaal verspreiden onder dezelfde licentie als het originele werk.

NEDERLANDSCHE COCAÏNE FABRIEK

HOE GAAN WE ONSZELF VERKOPEN?

1. JE GEEFT REM
WAARHEIDSGETROUW
BEELD VAN WIE JE BENT
EN WAT JE KUNT.

2. JE WEEFT WAT JE
WILLEN MOREN EN
GOOIT AL JE CHARMES
IN DE STROOD.

DE NEDERLANDSCHE COCAÏNE FABRIEK